

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku P. M.
przy uczestnictwie G. Spółki Akcyjnej w K. oraz Gminy K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 czerwca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach
z dnia 2 października 2015 r., sygn. akt IV Ca 640/15,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz G. S. A. w K. kwotę
120 zł (sto dwadzieścia) tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 2 października 2015 r., którym oddalone zostało żądanie ustanowienia na użytkowaniu wieczystym służebności przesyłu na rzecz uczestnika –G. S.A. w K. i zasądzenia jednorazowego wynagrodzenia w rozmiarze 400 zł za każdy metr kwadratowy obciążonej nieruchomości.

Wnioskodawca w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał

przyczynę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z koniecznością udzielenia odpowiedzi na pytania:

„Czy postulat trwałości prawa służebności przesyłu nie powinien być skorelowany z pojęciem trwałości urządzenia. Czy ustanowienie na rzecz przedsiębiorcy służebności przesyłu do korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń, rozumiane być powinno tylko jako ustanowienie granic przestrzennych korzystania z nieruchomości, czy też rozumiane być powinno szerzej również jako granice czasowe tego prawa dostosowane do okresu eksploatacji urządzeń przesyłowych, do korzystania których służy, a zatem czy postulat trwałości służebności przesyłu jest spełniony o ile prawo to umożliwiać będzie korzystanie z urządzeń przez okres ich eksploatacji, a jeżeli tak czy jest uzasadnione ustanowienie służebności przesyłu na wniosek użytkownika wieczystego o ile okres trwania użytkowania wieczystego jest wystarczający do korzystania z urządzeń przesyłowych przez przewidywany okres eksploatacji za wynagrodzeniem adekwatnym do tego okresu;

Czy należy odstąpić od wykładni literalnej przepisu art. 305¹ i 305² § 2 k.c. na rzecz wykładni celowościowej, funkcjonalnej i systemowej, zgodnie z którą, jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, jest ona konieczna do korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., służebność przesyłu może być ustanowiona przez sąd na wniosek użytkownika wieczystego i za wynagrodzeniem na jego rzecz, z uwagi na fakt, iż to rzeczywiście użytkownik wieczysty ograniczony zostaje w swoim prawie;

Czy istnienie szczególnie uzasadnionych wypadków stanowi przesłankę ustawową dla uznania legitymacji procesowej czynnej po stronie użytkownika wieczystego w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu”.

W odniesieniu do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie zostało przedstawione bliższe określenie jej przesłanek.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej, będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes

skarżącego podlega uwzględnieniu, o ile jest zgodny z interesem powszechnym. Skarga nie stanowi środka zmierzającego do kwestionowania niesatysfakcjonującego skarżącego orzeczenia sądu drugiej instancji. Stwierdzenie, czy zachodzą szczególne względy, przemawiające za rozpoznaniem skargi kasacyjnej w konkretnej sprawie, dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przyczyn wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wskazanie przyczyny objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia istotnego zagadnienia prawnego, z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazaniem, że jest ono nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych, podobnych spraw. Do Sądu Najwyższego należy ocena, czy twierdzenie skarżącego obejmuje takie właśnie zagadnienie i czy jest ono na tyle istotne, że skarga wymaga rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.).

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Kwestie związane z treścią, charakterem, czasem trwania służebności przesyłu i znaczenia jej dla społeczności były przedmiotem licznych wypowiedzi w orzecznictwie Sądu Najwyższego i doktrynie prawa, nie ma zatem

podstaw do uznania, że są nowe i rzeczywiście wymagają podejmowania ich po raz kolejny przez Sąd Najwyższy. Dokonywanie wykładni przepisów prawa jednolicie przyjmowane jest w orzecznictwie jako wymaganie uzyskania treści normy prawnej w następstwie wszystkich sposobów interpretacji. Problematyka ustanowienia służebności przesyłu na prawie użytkowania wieczystego jest niejednolicie kwalifikowana w orzecznictwie i literaturze, ale rozważenie jej i zajęcie stanowczego stanowiska nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Skarżący pominął bowiem istotne dla sprawy i uwypuklone w zaskarżonym postanowieniu wątki okresu posadowienia urządzeń przesyłowych, stosunków własnościowych, korzystania przez przedsiębiorstwo przesyłowe z nieruchomości w ramach eksploataowania urządzeń oraz zakresu nabytego przez niego prawa, które także były przedmiotem wielu orzeczeń Sądu Najwyższego. Przedstawiona we wniosku argumentacja nie daje podstaw do uznania, że wystąpiło istotne zagadnienie prawne w przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Ugruntowane zostało w orzecznictwie jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest podanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Na takie rozumienie powołanej przesłanki nie wskazuje wniosek skarżącego. Analiza wniosku i jego argumentacji, na tle podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego postanowienia, nie pozwala na przyjęcie, iż stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, które współkształtowały jego treść.

Podkreślenia wymaga, że w odniesieniu do tych samych uregulowań nie ma możliwości jednoczesnego formułowania przesłanek objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., ponieważ ich zakresy zastosowania wyłączają się.

W postępowaniu przed Sądem Okręgowym nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Orzeczenie o kosztach postępowania wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.